

Összefoglaló jelentés a K61947-es számú OTKA-támogatás felhasználásáról

1. A K65947-es számú OTKA-támogatással 2006–2010 között folytattuk az anyagok összegyűjtésével és előkészítésével 1985-ben megkezdett Babits-kutatást. 1995-től közreadtuk Babits valamennyi regényét és drámáját, négy kötetben az 1890 és 1912 közötti levélváltását, az előző kutatási ciklusban készült el, de kiadói támogatás hiányában csak 2007-ben jelent meg a levelezés ötödik kötete, 1912–1914 közötti anyag (összesen 1540 levél). A kutatás fontos eredménye volt a Babits Könyvtárban megjelent tíz kötet: a Babits-interjúk, -nyilatkozatok, -vallomások gyűjteménye Téglás János gondozásában, a családi környezetet és kulturális szituációt feltáró családi levelezés, a költő testvérének a levelei a keleti frontról és a hadifogságból – mindkettő Buda Attila munkája –, az 1915–1920 között Babits ellen folytatott „háború” története, Téglás János gondozásában, Sipos Lajos kétkötetes válogatása az életműből, a kritikákból, a levelekből, a Babits-olvasókönyv; az MTA Orvosi Tudományok Osztályának külön támogatásával jelent meg Czeizel Endre, Gyenes György, Harmati Lídia, Németh Attila, Rihmer Zoltán, Szálási Árpád és Sipos Lajos könyve, Babits családfájának genetikai analízise, a költő belgyógyászati, radiológiai sorstörténete és pszichopatológiája, a biográfiai és a lírai én attribútumainak összevetése néhány vers alapján; a költő Arany János iránti érdeklődését és az érdeklődés mélyülését dokumentálja Pienták Attila Babits Aranyról készített tanulmányainak, feljegyzéseinek, töredékeinek kötete; korszakos jelentőségű Téglás János öt könyvből álló munkája, a Baumgarten Alapítványra vonatkozó levelek, tanulmányok, cikkek, feljegyzések együttese; a negyedik és ötödik kötet kiadására – pénzügyi okokból – csak az ebben a periódusban került sor. A Babits Kiskönyvtárban az empirikus adatokból levonható általánosításra került sor. 2006 előtt két kötet jelent meg: Sipos Lajos Új klasszicizmus felé... című tanulmánykötete és Basch Lóránt írásainak gyűjteménye a Baumgarten Alapítvány történetéről Téglás János gondozásában és kísérő tanulmányával.

2.1. A 2006–2010 közötti időben megjelentettük Babits kispróza alkotásait 1140 oldalon Szántó Gábor András és Némediné Kiss Adrien munkáját, az 1900 és 1911 között kiadott esszék, tanulmányok, kritikák kötetét, Pienták Attila és Hibsches Sándor munkáját (a szerkesztők az eddig ismert 27 írással szemben a hagyatékban és vidéki lapokban talált szövegekkel és töredékekkel 97 munkát publikáltak). Az 1914–1916 közötti leveleket Fodor Tünde és Topolai Ágnes gondozásában jelentettük meg 2008-ban 468 oldalon. Az Argumentum Kiadónak kiadói szerkesztésre átadtuk az 1916–1918 közötti leveleket tartalmazó könyvet, Tóth Máté, Majoros Györgyi és Tompa Zsófia munkáját, az 1918. február 1-je és 1919. augusztus 31-e között írt levelek gyűjteményét, Sipos Lajos gondozásában, az

1919. szeptember 1-je és 1921. január 17-e közötti anyagot Horváth Zsuzsa, Pienták Attila és Sipos Lajos munkáját. Ebben a három könyvben 341, 528 és 318, összesen 1193 levél szerepel. A Babits Könyvtár 14. köteteként jelent meg Papp Zoltán János könyve, Török Sophie naptárai: ez a 756 oldalas munka nemcsak a rögzített tényeket, hanem a naptárszerűen megőrzött adatok összefüggéseit is dokumentálja. A Babits Kiskönyvtárban 2008-ban négy könyvet jelentettünk meg: Közelítések... Babits Mihály életművéről születésének 125. évfordulóján címmel kiadtuk a 2007. április 24–25–26-án az ELTE-n megtartott konferencia anyagát Nédli Balázs, Pienták Attila és Sipos Lajos szerkesztésében (544 oldal), Vilcsek Béla írását a drámaíró Babits Mihályról (374 oldal), Némediné Kiss Adrien kötetét A magyar „ördögregény”. Babits Mihály: Halálfia címmel (476 oldal); ebben a sorozatban adtuk közre Rába György válogatott tanulmányait Az ünneptől a hétköznapi ünnepek felé. Babits és a 100 éves Nyugat költői címmel, Pienták Attila gondozásában, 244 oldalon. (A Kossuth- és Széchenyi-díjas szerzőnek 23 éve nem jelent meg tanulmánykötete.) Csokonai-Illés Sándor Babits Mihály és Fogaras című kötete, a helyi gimnázium irattárának és az ott megjelent újságok anyagának feldolgozásával, 2010-ben hagyta el a nyomdát (282 oldal).

2.2. 2008-ban, Babits Mihály születésének 125. és a Nyugat megindulásának 100.

évfordulóján a Babits Kutatócsoport tagjai több konferencián és kerekasztal-beszélgetésen vettek részt. Az MTA Nyelv- és Irodalomtudományi Osztálya és a Magyar Irodalomtörténeti Társaság által rendezett egynapos konferencián előadó volt Buda Attila, Pienták Attila, Sipos Lajos, Téglás János, Tóth Máté. A szekszárdi Költők és koruk konferencián részt vett és előadást tartott Buda Attila és Papp Zoltán János. Sipos Lajos előadást tartott Nagyváradon, Miskolcon, Nyíregyházán és Szegeden.

2.3. A kutatócsoportban terven felül is készültek könyvek, melyekhez a rendelkezésünkre álló pénzügyi keretből semmit nem használtunk föl. Az alábbiak:

Buda Attila, „Különös emberi háló”. Ami a Babits család levelezéséből kimaradt, Bp., Universitas, 2006, 744 old.

Sipos Lajos, Babits Mihály (A 2003-ban megjelent hasonló című könyv javított és kiegészített változata a szekszárdi Babits Emlékházban található képekkel, képszerkesztő Lovas Csilla), Szekszárd, Babits Kiadó, 2008, 124 old.

Téglás János, Babits-epizódok II., Bp., Klauzál Gábor Műszeripari Szakközépiskola és Szakiskola, 2007, 132 old.

Téglás János, Babits-epizódok III., Bp., Szily Kálmán Kéttannyelvű Műszaki Középiskola, Szakiskola és Kollégium, 2008, 96 old.

2.4. Schiller Erzsébet (és a közös munkába 2009-ben bekapcsolódott Rózsafalvi Zsuzsa vezetésével), a munkába bevont kutatók és doktoranduszok közreműködésével elkészült az Esszék, tanulmányok, kritikák 1911–1920 című kötet anyagának jelentős része. Hibsch Sándor összeállította e könyvtípus elektronikus kiadásának tervezetét, melyet megvitattunk. Szerettük volna ezt a változatot a papírkidrással egyszerre megjelentetni. Ezt – később részletezendő okokból – nem tudtuk megvalósítani. Nédli Balázs elkészítette a műfordítások kritikai kiadásának szabályzatát, melynek megvitatásába külső szakembereket is meghívtunk. Reményeink szerint a következő OTKA-kutatási időszakban lehetőségünk lesz arra, hogy az esszék, tanulmányok, kritikák, a levelezés és a műfordítások alsorozatainak kiadását befejezzük.

2.5. Sárközi Éva kiválása és a források elégtelensége okán nem készült el a Babits-ikonográfia. Buda Attila az Elza pilóta kiadástörténete és analízise helyett Babits novelláiról készül könyvet írni (ennek néhány fejezete már meg is jelent).

2.6. 2006 és 2010 között folytak az elkészítendő (elkészíthető) kritikai kiadástözetek előkészületei. Szöke Mária ny. középiskolai tanár az 1921–1923 és 1923–1925 közötti levelezés anyagán dolgozott. Csábi Domokos doktorandusz (PPKE) az 1925–1927, Dr. Sebők Melinda PhD középiskolai tanár az 1927–1929, Dr. Tóth Máté PhD az 1929–1930, Zsemberyné Major Ágota doktoranda (PPKE) az 1931–1933 közötti levelek anyagát gyűjtötte össze. Nédli Balázs doktorandusz (PPKE), Dr. Mátyus Norbert PhD egy. adjunktus (PPKE) és Dr. Rónay Ágnes PhD (PPKE) előkészítette a műfordítás kötetek kiadását.

2.7. 2007 végén Hiller István miniszter úrtól – a Babits-évfordulóra tekintettel – külön támogatást kértünk a miniszteri keretből, az OSZK-val, az MTA Kézirattárával, a PIM-mel és a szekszárdi Babits Emlékházzal a Babits-levelek digitalizálására és három levelezéskötet nyomdaköltségére. A digitalizálás megtörtént, a három kötet az év végéig jelenik meg.

3. Néhány tény nehezítette a munkát.

3.1. 2006 legvégén kaptuk csak meg az első évre megítélt összeget, a betervezett gépeket (laptop, nyomtató, számítógép, monitor) csak 2007 elején tudtuk megvásárolni és használatba venni.

3.2. A könyvtámogatást odaítélő kuratórium nem támogatta az elkészült könyvek megjelentetését, ezért az OTKA elnökéhez kellett fordulni, kérve, járuljon hozzá, hogy a háromszori eredménytelen pályázat után a kutatási programban megítélt összeg meghatározott részét könyvek nyomdai megjelentetésére fordítsuk, s a Babits-recepció története helyett közlégyük a Közéletek... Babits Mihály életművéről születésének 125. évfordulóján című könyvünket, melyben közel ötven szerző, köztük akadémikusok és egyetemi hallgatók

munkái egyformán megjelentek; ez utóbbiak dolgozatait a junior szekció előadásából egy zsűri válogatta ki.

3.3. 2008 novemberében vált nyilvánvaló, hogy az ELTE nem biztosítja a szükséges technikai feltételeket (tárhelyet), és emiatt nem tudtuk a kritikai kiadás internetes megjelenítését elkezdni, s nem építhettük tovább a babits.elte.hu weblapot sem.